

Spełnione warunki

19 listopada 2021

Teoria rewolucji Crane Brintona porównuje owo wydarzenie społeczne do gorączki. Samo w sobie nie jest zjawiskiem pozytywnym, a można go uniknąć, albo uleczyć jeśli już pojawi się gdy mamy wiedzę o przyczynach. Choćby z tego powodu, że nikt nie lubi chorować, a potrafi zapobiegać. Zarówno gorączka, jak też rewolucja oznaczają zmianę w organizmie, który ma uporać się z nią. Według Brintona rewolucja niszczy jednostki nikczemne, jak również szkodliwe, oraz bezużyteczne i niewydolne instytucje. Charakteryzuje się trzema fazami: przesłanki zapowiadające, faza gorąca, następnie jej załamanie, po którym wraca normalność. Symptomy są wielorakie: problemy gospodarcze, nieudolność rządu, wzrost znaczenia nastrojów oddolnych rewolucjonistów, wreszcie obalenie rządu, po którym jako finał – następuje rozpad koalicji rewolucyjnej.

W początkowej fazie rewolucji, Brinton dostrzega, że kierowniczą rolę pełnią jednostki umiarkowane, jednak z czasem zniecierpliwienie bierze górę i radykałowie odsuwają umiarkowanych, by przejąć ster. Dochodzi do gorącej fazy – wybuchu, co skutkuje zniszczeniami i zjawisko z wolna wypala się. W teorii Brintona nie można zjawisku przeciwdziałać, a gorąca faza musi sama wygasnąć. Biorąc za przykład rewolucję amerykańską, Brinton przypomina, że problemem gospodarczym była niemożność płacenia podatków na rzecz Anglii. Gospodarcze ciężary ponoszone przez przedsiębiorców stały się na tyle nieznośne, że wymusiły żądania polityczne. Drugą przesłanką była nieudolność rządów brytyjskich narzucających szereg ograniczeń, oraz żądania niemożliwych do spełnienia oczekiwań od kolonii. Amerykanie uznali, że potrzebny im rząd bardziej skuteczny i scentralizowany. Trzecim czynnikiem były rewolucyjne nastroje wojska i jego zwolennicy. Opozycja wobec Korony narodziła się wśród kupców.

U schyłku XVIII wieku społeczeństwo amerykańskie głównie zamieszkiwało rejony wiejskie, toteż ruch sprzeciwu zjednoczył rolników, drobnych kupców, rzemieślników, ludzi prostych i z pogranicza. Aczkolwiek zainicjowały go warstwy arystokracji zakładając pragnienie obalenia rządów Brytyjczyków, a przynajmniej uniezależnienia się od nich. Po wypaleniu się rewolucyjnego ducha powstał rząd republikański. Jednak koalicja rewolucyjna nie rozpadła się. Dowódca wojskowy w osobie Jerzego Waszyngtona został pierwszym prezydentem. Według Brintona Ameryka przeszła dwie pierwsze fazy „gorączki społecznej” nie doświadczając fazy terroru. Odprężenie i złagodzenie wojennego napięcia, faza wielkiej odnowy i odbudowy dobrobytu przeszła w gorączkę pogoni za majątkiem. Skutkiem było rozprężenie moralne. Pojawiła się spekulacja, niesnaski, młode pokolenie straciło szacunek dla tradycji, autorytetu. Pogoń za pieniądzem napędziła koniunkturę przestępczości. Frywolność i ekstrawagancja zapanowały w kręgach wyłaniającej się oligarchii. Z perspektywy współczesności można zaryzykować tezę, że naprawa państwa i społeczeństwa bez trzeciej fazy to schemat zmarnowanej szansy na ozdrowienie organizmu społecznego i naprawę państwa. Może dlatego i dziś Ameryka jest chorym bytem, który nie może wydobyć się z przewlekłe ropiejącego stanu niewydolności. Wojny mające podnieść prestiż, potęgują przeświadczenie o nieudolności i paroksyzmach gospodarki.

Polska sytuacja gospodarczo-społeczna zbliżyła się do spełnienia trzech faz tworzących grunt dla rewolty. Gospodarcza mizéria bez perspektyw, biurokracja z tysiącami zbędnych instytucji kontroli ubożającego społeczeństwa i beznadziejnie oderwana od rzeczywistości władza podejmująca decyzje sprzeczne z oczekiwaniami obywateli. Niewypłacalność państwa wobec kar finansowych Unii Europejskiej i fiskalizm wewnętrzny wygenerują w szybkim tempie liczny rewolucyjny składnik stanowiący ludzi z pogranicza (margines społeczny) gotowych na wszystko, by odmienić swój los. Likwidowanie drobnej i średniej przedsiębiorczości w przyśpieszonym tempie

od początku ogłoszenia pandemii podnosi gorączkę. Analizując wzorzec amerykański warto wyciągnąć wniosek, że pominięcie ostatniej fazy czyni państwo wiecznie chorym.

Opracowanie: Jola

Na podstawie: C. Brnton, „The Theory of Revolution”

Źródło: WolneMedia.net